

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 11. 1. 2018. године, а на основу Одлуке бр. 07-8/1 од 13. 7. 2017. године, формирало је *Комисију* за оцену и одбрану докторске дисертације Снежане Лакете *Методичка интерпретација народне епске песме*, под менторством проф. др Миомира Милинковића, редовног професора Универзитета у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу.

Комисија у саставу: проф. др Тихомир Петровић, редовни професор за ужу научну област *Књижевне науке* Универзитета у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору, проф. др Стана Смиљковић, редовни професор за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* Универзитета у Нишу, Педагошки факултет у Врању, доц. др Љиљана Костић, доцент за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности, Књижевност*, Универзитета у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу, након анализе рада и приложене документације, подноси Научно-наставном већу Педагошког факултета у Ужицу следећи

ИЗВЕШТАЈ

І ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Снежана Лакета (девојачко Марковић), рођена је 24. 10. 1975. године у Горњем Милановцу, у Србији. Основну школу и гимназију завршила је у

Горњем Милановцу. Дипломирала на Учитељском факултету у Ужицу 1998. године (са оценом 10); просечна оцена у току студија 9,23. У току студија четири пута награђена за постигнут одличан успех. Добитник је златника кнегиње Милице као најбољи студент Учитељског факултета у Ужицу. Мастер студије завршила је 2012. године на Техничком факултету у Чачку, са просечном оценом у току студија 9,86 и стекла звање мастер-професор технике и информатике за електронско учење. одбраном мастер рада *Ефекти традиционалне и електронске обуке на ставове наставника према компјутерским мапама ума*. Оцену 10,00 остварила је на докторским студијама Учитељског факултета у Ужицу, одсек *Методика наставе српског језика и књижевности*.

1. Научно-истраживачки рад

Научни рад и стручно усавршавање Снежана Лакета наставља у области професије којом се бави. Комисија је увидом у библиографију закључила да је кандидат свој стручни и научни рад потврдио на два глобална нивоа: у области дидактичко-методичких наука, са акцентом на иновирање процеса наставе, и у области наставе српског језика и књижевности. Кандидат се бавио истраживањем технике памћења ученика у настави, као и утицајем поезије на психички развој детета.

Књиге

1. Лакета, Снежана (2008): *Стратегије савремене наставе*, Власеница: Просвјета [ISBN 978-99955-621-0-1, COBISS.BIH-ID 900632, UDK 371.3].

2. Лакета, Снежана (2009): *Тематско планирање у првом разреду основне школе*, Власеница: Просвјета [ISBN 978-99955-626-4-9, COBISS.BIH-ID 1164056, UDK 373.31.214.112, UDK 371.214.1].

3. Лакета, Снежана (2009): *Породица и успех ученика*, Власеница: Просвјета [ISBN 978-99955-626-7-0, COBISS.BIH-ID 1265176, UDK 37.018.26, UDK 316.356.2:371.212].

4. Лакета, Снежана (2011): *Поезија за дјецу и психички развој дјетета*, Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства [ISBN 978-99955-0-733-6, COBISS.BIH-ID 1887256, UDK 821.163.41.09-93-1: 159.94(035); UDK 821.163.41.09-93-1: 37.034(035)].

Стручни и научни радови

1. Лакета, Снежана (2009). Индивидуализована настава, *Иновације у настави* – часопис за савремену наставу, Београд, XXII (1), 109–117. [YU ISSN 0352-2334, UDC 371.311.1, COBISS.SR-ID 4289026] **M52**.

2. Laketa, Snežana (2010). Didaktičko-metodički pristup inkluzivnom obrazovanju darovitih, *Образовна технологија*, Београд, br.4, 457–465, [UDC: 371.3.315, YU ISSN 1450-9407] **M53**.

3. Laketa, Snežana (2010). Polifunkcionalnost pesme i savremeni razvojnopsihološki pogledi, *Zbornik radova III međunarodnog naučno-stručnog skupa Edukacija nastavnika za budućnost*, Pedagoški fakultet Univerziteta u Zenici, 669–679. [ISBN 978-9958-615-25-2, COBISS, BH - ID 18971142, UDK: 378.01(063) (082)].

4. Laketa, Snežana (2010). Poezija za djecu i razvoj govora, *Zbornik - sažeci radova XVII. Dani psihologije u Zadru*, Sveučilište u Zadru, Odjel za psihologiju [ISBN 978-953-7237-65-3, UDK 159.9 (063) (048)].

5. Laketa, Snežana (2010). Modelovanje web portala za rad sa nadarenim učenicima, *Zbornik radova Tehnika i informatika u obrazovanju*, Tehnički fakultet Čačak, 709–715 [ISBN 978-86-7776-105-9, stručni rad, UDK: 004.738.5:37, COBISS.SR-ID 175070220] **M63**;

6. Лакета, Снежана (2010). Инклузија креативних ученика, *Зборник радова* научног скупа са међународним учешћем Васпитање за хумане односе – проблеми и перспективе, Филозофски факултет Ниш, 334-340, [ISBN 978-86-7379-233-0, COBISS.SR-ID 188518412, УДК 376.1-056.45].

7. Лакета, Снежана (2010). Инклузија креативних ученика, *Зборник резимеа* научног скупа са међународним учешћем Васпитање за хумане

односе – проблеми и перспективе, Филозофски факултет Ниш, 191–192, [ISBN 978-86-7379-197-5, COBISS.SR-ID 178098188, UDK 376.1].

8. Laketa, Snežana (2011). Primena informacionih tehnologija u obrazovanju, *Zbornik radova TECHNO-EDUCA 2011*, Centar za inovativnost i preduzetništvo Univerziteta u Zenici, 152–154.

9. Laketa, Snežana (2011). Kompjuterska izrada mapa uma za rad sa darovitim učenicima, *Zbornik radova konferencije RPPO – Reinženjering poslovnih procesa u obrazovanju*: Tehnički fakultet Čačak, 354–360. [ISBN 978-86-7776-128-8, COBISS.SR-ID 186215948, UDK 004:159.953] **M63**.

10. Laketa, Snežana (2011). Kompjutersko mapiranje uma, *Zbornik radova Tehnologija, informatika i obrazovanje za društvo učenja i znanja*, 6, Tehnički fakultet Čačak, 1056-1061. [ISBN 978-86-7776-127-1, COBISS.SR-ID 184046348, UDK 004:37.026]. **M63**;

11. Лакета. Снежана (2011). Полифункционалност песме, *Наука*, vol. 2, Бијељина, бр. 1-3, 171–175, [ISSN 1986/504X, УДК 001].

12. Vlačić, Jovanka i Laketa, Snežana (2014). Kombinovanje tradicionalnog i elektronskog učenja u nastavi srpskog jezika, *Obrazovna tehnologija*, broj 3, 291–294, [UDC: 37.012, YU ISSN 1450–9407]. **M53**

13. Лакета, Снежана (2014). Мотивација ученика за електронско учење, *Учитељ*, година XXXII број 1, Савез учитеља Републике Србије, прегледни научни чланак, 149–164, [ISSN 0352-2253, COBISS.SR-ID 128023, UDK 159.947.5-057.874]. **M53**

14. Laketa, Snežana i Vlačić, Jovanka (2014). Attribute and Appositional Sentence: Traditional and Electronic, *Metodički obzori*, Vol.9 (2014)2 No.20, 70- 75 [UDK: [371.3:81'367.33]:004, ISSN1846-8455(online)], http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=200278

15. Laketa, Snežana i Drakulić, Darko (2015). Quality of Lessons in Traditional and Electronic Textbooks, *Interdisciplinary Description of Complex Systems – INDECS*, Vol.13 (1) izvorni znanstveni članak, 117–127

[ISSN 1334-4684 (Tisak), ISSN 1334-4676 (Online), DOI: 10.7906/indecs.13.1.12].

16. Laketa, Snežana i Šarac, Ivan (2015). Ispravka pismenih zadataka iz srpskog jezika, *Obrazovna tehnologija*, br. 1–2, 131–138. [UDC: 371.26, YU ISSN 1450–9407], стручни рад **M53**

17. Laketa, Snežana (2015). Služenje rečnicima i elektronskim rečnicima u nastavi srpskog jezika, *Obrazovna tehnologija*, br. 3, 237–244. [UDC: 371.3.333 YU ISSN 1450–9407]. **M53**

18. Laketa, Snežana (2015). Efekat savremene interpretacije narodnih epskih pesama na uspešnost tumačenja poslovice, *Obrazovna tehnologija*, br. 4, 325–342. [UDC: 37.022 YU ISSN 1450–9407], originalni naučni rad **M53**

19. Laketa, Snežana (2016). Savremeni pristup interpretaciji narodne epske pesme *Marko Kraljević i beg Kostadin*, *Obrazovna tehnologija*, br.1, 57–66. [UDC: 371.3.32 YU ISSN 1450–9407], stručni rad **M53**

20. Лакета, Снежана (2015). Ставови ученика о примени информационих технологија у настави српског језика, *Зборник радова 13. међународно научно-стручне конференције Доба знања* одржане 25. септембра 2015. године у Сремским Карловцима. Факултет за менаџмент, 55–61. [COBISS.SR-ID 304184839; ISBN 987-86-6185-022-6].

21. Лакета Снежана (2016). Утицај савремене интерпретације народне епске песме на повећање социјалне интелигенције ученика, *Релације и границе – психологија и интерперсонални односи: књига резимеа/ 64. научно-стручног скупа психолога Србије – Сабор психолога 2016.* одржаном 25–28. маја 2016. године на Златибору. [COBISS.SR-ID 223538956; ISBN 978-86-89377-22-4; UDK 159.9(497.11)(048)].

22. Лакета. Снежана (2015). Савремени дидактичко-методички приступ у настави српског језика и књижевности, *Зборник резимеа међународног научног скупа – Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце: резимеи*, одржаном 20.

ноембра 2015. године на Учитељском факултету у Београду. [ISBN 978-86-7849-209-9, COBISS.SR-ID 219049228, UDK 371.3 (048); 37.015.3:159.953.5(048); 371.13(048); 371.64/.69(048)].

Радови саопштени на научним скуповима

1. Међународни научно-стручни скуп: *Едукација наставника за будућност*, Педагошки факултет, Универзитет у Зеници, БиХ, 22–23. априла 2010, рад под називом: *Полифункционалност песме и савремени развојнопсихолошки погледи*.

2. Међународно зnanствени-стручни скуп: *Дани психологије у Задру*, Одјел за психологију, Свеучилиште у Задру, Хрватска, 27–29. V 2010, рад под називом: *Поезија за дјецу и развој говора*.

3. Научно-стручни скуп са међународним учешћем: *Техника и информатика у образовању – ТИО 2010*, Технички факултет у Чачку, Универзитет у Крагујевцу 7–9. мај 2010. године; рад под називом: *Моделовање WEB портала за рад са надареним ученицима*.

4. Научни скуп са међународним учешћем *Васпитање за хумане односе*, Универзитет у Нишу. Филозофски факултет, Центар за педагошка истраживања, 17–18. септембар 2010. Ниш: рад под називом: *Инклузија креативних ученика*.

5. Конференција: *Нови изазови – СUC аутори 2010 – Друштвене мреже и образовање*, Факултет електротехнике, стројарства и бродоградње, Сплит. Хрватска академска и истраживачка мрежа – CARNet, Хрватска, 15–17. XI 2010, рад под називом: *Пројектовање и примена WEB портала*.

6. Научни скуп са међународним учешћем: *Технологија, информатика и образовање за друштво учења и знања*, Технички факултет Чачак, 4–6. јун 2011; рад под називом *Компјутерско мапирање ума*.

7. Научни скуп са међународним учешћем *Наука и савремени универзитет*, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Центар за педагошка истраживања, 10–11. новембар 2011, Ниш, рад под називом: *Преферирани животни стилови наставника и задовољство послом*.

8. Научни скуп са међународним учешћем: *Развој и јачање компетенција у образовању*, Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина, 18. новембар 2011, Бијељина.

9. Научно-стручна конференција: TECHNO-EDUKA 2011, *Покажи компетенције и креирај своје радно место*, Универзитет у Зеници, БиХ, 2011, рад под називом: *Примена информационих технологија у образовању*.

10. Научни скуп са међународним учешћем *Савремена школа изазови и дилеме*, Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина, 9. новембар 2012, Бијељина, рад под називом: *Стручно усавршавање наставника*.

11. Међународно научно-стручна конференција: *Доба знања*, Сремски Карловци, Факултет за менаџмент, 25. септембар 2015, рад под називом *Ставови ученика о примени информационих технологија у настави српског језика*.

12. Међународни научни скуп: *Дидактичко-методички приступи и стратегије – подршка учењу и развоју деце*, Учитељски факултет у Београду, 20. новембар 2015, рад под називом *Савремени дидактичко-методички приступ у настави српског језика и књижевности*.

13. Научни скуп: *Информатичко-развијајућа настава у ефикасној школи*, Учитељски факултет у Београду, Српска академија образовања, 22. априла 2016, рад под називом: *Анализа експерименталних ефеката увођења иновативних модела у настави српског језика и књижевности*.

14. 64. научно-стручни скуп – Сабор психолога Србије: *Релације и границе – психологија и интерперсонални односи*, Друштво психолога

Србије, Златибор, 25–28. мај 2016, рад под називом: *Утицај савремене интерпретације народне епске песме на повећање социјалне интелигенције ученика.*

II СТРУКТУРА И САДРЖАЈ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Снежане Лакета *Методичка интерпретација народне епске песме* урађена је на 255 страна. Структура дисертације компонована је у осам поглавља: 1. *Књижевнокритичка рецепција народних епских песама*; 2. *Настанак епских песама*; 3. *Теоријски приступ епским песмама*; 4. *Епске песме у настави*; 5. *Рецепција и интерпретација народне епске песме*; 6. *Савремени приступ интерпретацији народне епске песме*; 7. *Методолошки део*; 8. *Резултати истраживања и дискусија*. Наведеним поглављима претходи *Резиме* (са кључним речима) на српском и енглеском језику и *Увод*. На крају су поглавља: *Педагошке импликације*; *Закључак*; *Извори и литература*.

Предмет докторске дисертације *Методичка интерпретација народне епске песме* сагледана је са становишта књижевне теорије и критике, књижевне историје и методичке интерпретације у настави. Кандидат се у истраживању служио интегрисаном применом савремених методичких и методолошких приступа у тумачењу и рецепцији народне епске песме, ослањајући се и на ранија истраживања и искуства. Властитим приступом докторанд осветљава и проширује опсег досадашњих интерпретација и сазнања о епској песми. На резултатима теоријских и емпиријских истраживања сагледава могућност различитих приступа темама, мотивима, ликовима, стилу и језику народних епских песама

Тежишни слој дисертације обухвата анализа епске песме: жанровске карактеристике, извори, историја настанка и мотивски садржаји који се пројектују кроз време, култура, обичаји; естетске, стилске и етичке вредности епске народне песме. Тема је сагледана са

аспекта књижевне теорије, књижевне историје, естетике, стила и језика, као и других њених структурних вредности. Посебна пажња посвећена је епској песми у настави са методолошко-методичког становишта. Истражени су и упоређени ефекти традиционалне наставе (наставе која се реализује уз фронтални облик рада и монолошку методу), у односу на савремене облике који подразумевају стваралачки проблемски приступ (електронска, интегрисана, индивидуализована, тимска настава уз примену истраживачких метода и коришћење мапа ума).

Епској песми кандидат приступа са аспекта њеног порекла и настанка. Песме о јунацима и бојевима не појављују се код свих народа – за разлику од осталих књижевних жанрова (лирске песме, бајке, приповетке), оне настају само под посебним друштвено-историјским условима, када проблеми у друштву у којима се човек нашао надрастају његове снаге, кад се и човек и друштво налазе пред претњом уништења. Досадашња истраживања из области епске поезије кандидат је разврстао у три равни изучавања: историје настанка епских песама; књижевно-теоријска разматрања и рецепције народне епске песме у настави.

Међу најзначајније досадашње истраживаче из наведених области кандидат издвоја следеће ауторе и њихова дела: *Постанак и развој народне књижевности* Војислава Ђурића (1954), *Наша народна епика* Томе Маретића, (1966), *Историја српске књижевности за децу и младе* Миомира Милинковића (2014). *Народна књижевност* – приредио Владан Педић (1972), а која је својеврсни зборник чланака, огледа, расправа, студија, прегледа и критика на тему наше усмене књижевности, *Народна књижевност у основној школи* (методичке основе) Драгутина Росандића (1974), *Методика наставе српског језика и књижевности* Милије Николића (1992), *Наставно проучавање народних приповедака и предања* Зонс Мркаљ (2008), *Интерпретација епске народне поезије у средњој школи* Биљане Пастернак (2010), *Методика наставе српског језика и књижевности* Стане Смиљковић и Миомира Милинковића (2010),

Женидбе косовских јунака у кругу варијаната Валентине Питулић (2013), *Огледи из наставне праксе српског језика и књижевности* Радослава Љубибратића (2000), *Реч и музика епске песме од синкретизма до певане поезије* Данке Лајић-Михајловић (2013), *Огледи из народног песништва* Јована Деретића (1978). Указано је на значај Вука Караџића у сакупљању народних епских песама, као и на значај епских певача.

Кандидат је дефинисао епску песму. Утврђена је специфичност њене тематске и естетске структуре, описани најзначајнији ликови српске епике, извршена класификација и анализа стила и језика. Констатовано је да је епска народна песма вековима стварала свој свет мотива, али и начин изражавања и обликовања. Маркиране су карактеристике епског говора, нарација, дијалог, опширност, дигресије, стални епитети, стереотипни почети и епилози. У дисертацији акценат је на елементима бајковитости које читамо у вечитој борби добра и зла уз феномен вила, змајева, крилатих коња, змија младожења и сл. Кроз митолошке симболе читалац се упознаје са старословенском митологијом, али и хришћанским обичајима, схватањима.

Кандидат песму анализира са становишта њених васпитно-образовних, естетских и етичких вредности. Функција, значај и начин читања ових вредности акцентовани су и учињен је предлог истраживачких задатака у процесу читања.

Мотивисање ученика за читање овог вида народних песама, по редоследу, први је задатак наставе. Учитељ је битан фактор мотивације. Реценција је опсервирана кроз резултате анализе различитих методичких приступа на релацији: писац – дело – читалац, где је позиција читаоца значајно маркирана као позиција активног саучесника у стварању књижевног дела.

Кандидат се занима за методичку интерпретацију епске песме и битне моменте тога процеса: у фокусу је шира и ужа локализација текста са аспекта спољашњег и унутрашњег приступа школске и естетске

интерпретације. Указано је на приступ Драгутина Росандића, који је у интерпретацију увео иновативне елементе, који се и данас успешно користе. Епску народну песму треба доживети и проучавати у целини, сматра кандидат, а, зависно од онога што поставимо као циљ часа, можемо појединим елементима посветити сразмерно више пажње. Мисао ваља посветити тематској грађи и мотивима, њиховом распореду у оквиру сижеа, догађаја, сцена, али и поступцима, конфликтима, доживљајима и осећањима ликова. Кроз упознавање и анализу књижевних јунака ученици најдубље пониру у суштину уметничког дела – понирање обухвата анализу њихових физичких и духовних карактеристика, схватање њихових прикривених жеља, ставова, осећања, погледа на свет, поступака и односа према другима. При свему томе, ученик је у средишту пажње. Ученик – реципијент ствара сопствени свет назначених ликова и догађаја.

Поглавље *Савремени приступ интерпретацији народне епске песме* односи се на утицај песме на психички развој младог реципијента и претпоставља стваралачко-проблемски приступ у светлу стратегије савремене наставе:

Конкретније су елабориране следеће теме: психички развој детета, савремена и традиционална настава, тематско-интегрисани приступ, индивидуализована настава у интерпретацији песме, употреба компјутерске мапе ума у интерпретацији.

Епска песма је одувек привлачила пажњу читалаца свих узраста, али није била у фокусу интересовања методичара. У раду је дефинисано неколико примера проблемске и стваралачке наставе. Традиционални приступ може ученика да удаљи од песме о српским јунацима и бојевима, а циљ наставе јесте да субјекта уведе и поведе на путовање у свет „чојства и јунаштва“. Савремена настава у центар ставља ученика и покреће његове стваралачке потенцијале. Проблемски приступ у интерпретацији изазван је и недореченошћу појединих епизода у творевинама епског

певача. Кандидат истиче да је епска песма изазов који тражи одгонетање, тумачење, за шта је потребно примерено знање и добра мотивација. Који ћемо начин приступа изабрати зависи од артефакта којег тумачимо, од узраста ученика, њихових предзнања, ставова, као и од афинитета самог наставника – интерпретатора.

Приказана је методологија истраживачког рада. За потребе рада извршено је експериментално истраживање. Узорак истраживања чини 414 ученика основне школе. Од тога 284 ученика у ОШ „Вук Караџић“, Власеница, Република Српска, код којих су реализовани часови Српског језика и књижевности на традиционалан и на модернизован начин и 130 ученика ОШ „Краљ Александар I“, у Горњем Милановцу, Србија, код којих су реализовани часови српског језика и књижевности само на традиционалан начин. Део испитивања је спроведен у Републици Српској, у ОШ „Вук Караџић“, Власеница, где у експерименталној групи наставници користе савременији вид интерпретације народних епских песама (тематски-интегрисана настава, индивидуализована, електронска, тимска настава, настава уз употребу мапа ума, уз употребу истраживачких задатака), али и традиционалан начин у контролној групи. Истраживање је обављено у Горњем Милановцу где се настава одвија на традиционалан начин. Користећи експериментални фактор као независну варијаблу (увођењем савремене наставе у интерпретацији народне епске песме), кандидат се опредељује за испитивање трансфера савремене наставе (поређењем савремене и традиционалне) на знање ученика, на ставове ученика и на развој метакогнитивних способности (коришћењем мапа ума), што је и био циљ.

Поглавље *Резултати истраживања и дискусија* представља исходе који потврђују општу хипотезу: да је савремена настава (електронска, интегрисана, настава у којој користимо мапе ума, тимска, индивидуализована настава) ефикаснија у погледу квалитета усвојених знања у односу на традиционалну (у којој је заступљен фронтални облик

рада и монолошка метода). Хипотезе су коректно постављене, јасно маркиране и научно доказане. Добијени резултати су приказани у табелама и графиконима.

Закључак докторске дисертације обједињује резултате експерименталног истраживања и резултате теоријског и методичко-методолошког разматрања: дефинише проблеме порекла и настанка епске песме, проблеме различитих методичких интерпретација као и савремени приступ интерпретацији народне епске песме.

III ОЦЕНА РАДА

1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

Докторска дисертација нуди се методолошког становишта нова сазнања у интерпретацији народне епске песме. Кандидат је у истраживању дошао до научних сазнања која ће сразмерно обогатити теорију и историју књижевности, а посебно интерпретацију наставе српског језика и књижевности.

Докторанд је епску песму сагледао са становишта књижевне теорије, историје, критике, естетике, етике. Са гледишта методичко-методолошких изучавања, мисао је посвећена епској песми на свим нивоима наставе. У том погледу, кандидат је истражио и упоредио ефекте традиционалне наставе у односу на савремене наставне облике који импликују проблемски приступ (електронска, интегрисана, индивидуализована, тимска настава уз примену истраживачких метода и коришћење мапа ума). У доказивању постављених хипотеза кандидат не пренебрегава чињеницу да основни циљеви истраживања проистичу из општих закона поезике, при чему се уважавају и виђења дидактичара и методолога. Долази се до закључка да традиционални приступ ову књижевну врсту удаљава од васпитаника и ствара препреку могућностима

њихових предиспозиција у сфери стваралачког тумачења усмене творевине.

Епска песма својом естетичком вредношћу развија код деце осећање одговорности за културну баштину народа у коме је настала, јача дух слободног мишљења, инспирише осећање духовног задовољства, богати ученичка знања, развија патриотска осећања и друге вредности епске традиције.

2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Структура, садржина и форма, показани резултати, упућују на то да је докторска дисертација *Методичка интерпретација народне епске песме* оригинална научно-истраживачка творевина.

Проблеми и адекватна решења чињеница које су биле у фокусу истраживања, актуелни су у теоријској и методичкој литератури на свим нивоима основношколског образовања. Епска песма је, у досадашњој пракси, претежно изучавана из хоризонта књижевне историје, теорије, естетике, а у мањој мери са становишта методичке интерпретације. Полазећи од искуства књижевних теоретичара и историчара, кандидат дефинише конкретне методичко-теоријске приступе у оквиру савремене концепције стваралачке и проблемске наставе. Користећи се експерименталном методом, одговарајућим инструментима истраживања и статистичким поступцима при обради података, кандидат је, у контексту своје теме, остварио видљиве резултате у теоријској и методичкој науци.

Показана је способност за самостално изучавање народне песме о јунацима и бојевима, истраживачка упорност и истрајност, као и умеће изрицање судова и резултата научног истраживања. Исходи представљају

солидан прилог у изучавању народне епске песме у дискурсу савременог методичког приступа интерпретацији.

Докторанд је потврдио и мерљивост ефеката савремене наставе. Осим предлога и могућих решења, истраживање конкретно испитује ефекте савремене наставе у методичкој интерпретацији (тестови тумачења пословица и израза, тестови тумачења људског понашања, скале ставова ученика основне школе према епским песмама и сл.).

Резултати до којих је кандидат дошао указују на наставне ефекте, као и на модалитете могућег решавања проблема мотивације ученика за изучавање народне епске песме.

3. Преглед остварених резултата рада кандидата у научној области

У одељку *Научноистраживачки рад*, види се, из наведене библиографије, да је кандидат Снежана Лакета објавила више стручних и научних радова у области дидактичко-методичких наука.

Учешће на научним скуповима на којима је излагала радове *Савремени дидактичко-методички приступ у настави српског језика и књижевности* (Учитељски факултет у Београду, 2015), *Анализа експерименталних ефеката увођења иновативних модела у настави српског језика и књижевности* (Учитељски факултет у Београду, 2016), *Утицај савремене интерпретације народне епске песме на повећање социјалне интелигенције ученика* (Сабор психолога Србије, Златибор, 2016), потом објављена књига *Поезија за дјецу и психички развој дјетета*, као и оригинални научни и стручни радови из области методике наставе српског језика и књижевности: *Ефекат савремене интерпретације народних епских песама на успешност тумачења пословица*, *Савремени приступ интерпретацији народне епске песме Марко Краљевић и бег Костадин*, *Служење речницима и електронским речницима у настави*

српског језика, указују на њено трајно опредељење за наставни и научни рад из области Методике српског језика и књижевности.

Научна и стручна активност, као и објављене књиге и радови, посредно или непосредно, припадају научној области коју кандидат Снежана Лакета истражује у докторској дисертацији.

4. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација кандидата Снежане Лакета *Методичка интерпретација народне епске песме*, садржајем, обимом, квалитетом и достигнућима, задовољава научне и стручне критеријуме у односу на пријављену тему. Кандидат је постављене тезе доказао и теоријским аргументима и резултатима експерименталног истраживања. Коришћене су одговарајуће методе и истраживачки поступци који се заснивају на спољашњем и унутрашњем приступу књижевном тексту.

Методологија научно-истраживачког рада прилагођена је законитостима теоријског и емпиријског изучавања народне епске песме. Резултати су презентовани у табелама и графиконима. Рецепцију епске народне песме у науци и настави кандидат сагледава кроз анализу различитих методских приступа, на релацији: писац – дело – читалац. У односу на раније приступе, када се више расправљало о односу писац – дело, кандидат уводи и читаоца као активног чиниоца уметничке творевине. На тај начин ујамчује да је књижевна рецепција у функцији сталног продубљивања духовног живота свога тумача и читаоца.

Докторска дисертација Снежане Лакета открива мање познате чињенице у области методских и методолошких приступа у тумачењу и интерпретацији народне епске песме. Језик дисертације испуњава стандарде књижевне науке и књижевнојезичке норме.

На извесне непрецизности и мањкавости, које су промакле у раду, Комисија ће указати кандидату при одбрани рада.

5. Научни резултати докторске дисертације

Са становишта књижевне теорије и естетике, књижевне историје и методичке теорије докторска дисертација Снежане Лакета садржином, обимом и резултатима представља корисну грађу у тумачењу, интерпретацији и рецепцији народне епске песме. Кандидат је уоквирио посебан тип креативне наставе који се најбоље може остварити савременом интерпретацијом (кроз тематски-интегрисану, индивидуализовану, тимску наставу уз примену истраживачких метода и коришћење мапа ума).

Дисертације представља евидентан допринос методичкој науци и наставној пракси.

Кандидат је одредио нови приступ у тумачењу епског текста и дао нове могућности наставне интерпретације. Ослањајући се на законитости теорије и естетског вредновања, дефинисао је епску песму, указао на својства стила и језика, књижевне ликове и слојевитост народног стваралаштва. Маркирани су приступи у интерпретацији овог жанра у свим фазама основношколске наставе. Резултати до којих се дошло у раду користе педагозима, психолозима, дидактичарима и књижевним теоретичарима. Ауторима уџбеника и приручника, исто тако, нуди се ваљана грађа.

На основу свега изложеног, може се закључити да дисертација Снежане Лакета представља допринос методици и сродним дидактичким дисциплинама.

6. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Остварени резултати дисертације конкретизовани су новим сазнањима о епској песми. Представе о епској песми као књижевном жанру, добиле су у раду нова значења и нова решења. Резултати истраживања су значајни за теоријско-методичку праксу у области функционалне наставе српског језика и књижевности. Конкретизујемо неке:

– Теоријско-методички допринос у сагледавању значаја културне баштине, неговање осећања одговорности према националној култури, нарочито у поступку стварања система вредности у васпитно-образовном процесу где усмена традиција добија одговарајуће место и значај;

– База тестова знања из познавања народне књижевности у комбинацији са упитником и скалама процене ставова према епским песмама, може бити основа за даља истраживања у разним областима културе, а посебно у области српског језика и књижевности;

– На основу резултата истраживања могућа је интензивнија примена одређених мера у циљу повећања степена свести о значају културне баштине и очувању националне традиције.

Интегралним приступом методичкој интерпретацији народне епске песме, остварује се нови систем вредности којим се одговорно и трајно чува и негује епска традиција. Практични ефекти истраживања огледају се не само на нивоу стицању знања, већ и на подизање продуктивности наставе и научноистраживачки рад у овој области.

7. Начин презентовања резултата научној јавности

Кандидат је своја сазнања из области методичке интерпретације народне епске песме обелоданио кроз објављене научне радове, односно реферате на научним скуповима.

Народна епска песма осветљена је са гледишта теорије и методичко-методолошке примене у процесу наставе. Дисертација *Методичка интерпретација народне епске песме* представља солидан допринос дидактичко-методичкој литератури наставе српског језика и књижевности.

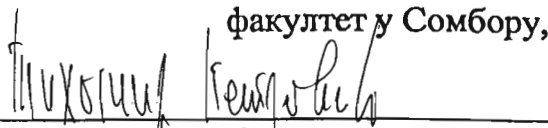
ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Докторска дисертација *Методичка интерпретација народне епске песме*, Снежане Лакета нуди нова сазнања у теорији и пракси *Методике наставе српског језика и књижевности*. Резултате истраживања потврђују ауторове постављене циљеве и хипотезе. Тиме су испуњени сви услови за јавну одбрану.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија сматра да је Снежана Лакета дисертацијом *Методичка интерпретација народне епске песме* успешно реализовала теоријско-методичке и научне циљеве истраживања, те са задовољством предлаже Наставно-научном већу Учитељског факултета у Ужицу, Универзитета у Крагујевцу, да прихвати докторску дисертацију и одобри кандидату јавну одбрану.

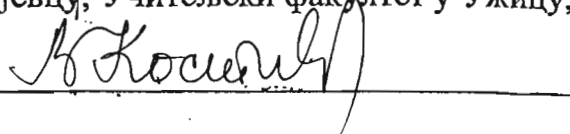
Проф. др Тихомир Петровић, редовни професор за ужу научну област *Књижевне науке* Универзитета у Новом Саду, Педагошки факултет у Сомбору,

Проф. др Стана Смиљковић, редовни професор за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* Универзитета у Нишу, Педагошки факултет у Врању,

Др Љиљана Костић, доцент за ужу научну област *Методика наставе српског језика и књижевности, Књижевност*, Универзитета у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу,

Ужице, 6. фебруара, 2018. године.